

Nr 166.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1930 kl. 2.15 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts under femte huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till statens sinnessjukhus jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Uti den till riksdagen den 3 januari 1930 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1930/1931 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkt 51 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över socialärenden nämnda dag) föreslagit riksdagen att

dels förklara, att befattningshavare vid den av 1928 års riksdag beslutade anstalten i Örebro för kvinnliga asociala imbecilla skola i anställnings-, avlönings- och pensionshänseende anses tillhöra personalen vid statens sinnessjukhus;

dels bestämma antalet ordinarie befattningar vid statens sinnessjukhus på följande sätt:

I. Läkarpersonal.

Befattning.	Lönegrad.
13 överläkare av 1:a klass	B 29
13 förste läkare	B 28
16 överläkare av 2:a klass	B 28
2 överläkare av 3:e klass	B 27
33 andre läkare	B 26
1 läkare vid Visby sinnessjukhus	B 26

II. Kontorspersonal.

3 sysslomän av 1:a klass	B 24
9 sysslomän av 2:a klass	B 22
7 sysslomän av 3:e klass	B 21
15 bokhållare	B 15
19 kassörer	B 11
10 kameraltjänsten	B 8
13 kanslibiträden	B 7
2 kontorsbiträden	B 4

III. Sjukvårdspersonal.

Befattning.	Lönegrad.
18 uppsyningsmän av 1:a klass	B 14
24 förestånderskor av 1:a klass	B 12
18 uppsyningsmän av 2:a klass	B 10
144 överskötare	B 8
30 förestånderskor av 2:a klass	B 7
821 skötare	B 6
264 översköterskor	B 6
950 sköterskor	B 3

IV. Ekonomipersonal.

11 maskinmästare av 1:a klass	B 14
7 maskinmästare av 2:a klass	B 12
10 befallningsmän	B 10
29 hantverksföreståndare av 1:a klass	B 10
16 maskinister av 1:a klass	B 10
17 trädgårdsmästare	B 10
96 hantverksföreståndare av 2:a klass	B 8
20 maskinister av 2:a klass	B 8
13 köksförestånderskor av 1:a klass	B 7
10 magasinsföreståndare	B 7
18 arbetsförestånderskor	B 6
12 bageriförestånderskor	B 6
10 chaufförer	B 6
15 eldare av 1:a klass	B 6
3 förmän i trädgård och jordbruk	B 6
91 hantverkare	B 6
6 köksförestånderskor av 2:a klass	B 6
19 post- och stadsbud	B 6
18 tvättförestånderskor av 1:a klass	B 6
81 eldare av 2:a klass	B 5
28 föreståndare i stall, ladugård och svinställ	B 5
15 närmaste biträden till köksförestånderska	B 5
22 yttre nattvakter	B 5
9 närmaste biträden till bageriförestånderska	B 3
1 tvättförestånderska av 2:a klass	B 3
15 närmaste biträden till tvättförestånderska	B 3
35 sömmerskor eller väverskor	B 3

Anm. Under tiden 1 juli—31 december 1930 skall antalet ordinarie läkarbefattningar vara bestämt på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
13 överläkare av 1:a klass	B 29
25 hospitalsläkare av 1:a klass	B 28

Befattning.	Lönegrad.
4 överläkare av 2:a klass	B 28
2 överläkare av 3:e klass	B 27
33 hospitalsläkare av 2:a klass	B 26
1 läkare vid Visby hospital.....	B 26

dels föreskriva, att av riksdagen godkända särskilda bestämmelser beträffande befattningshavare vid hospital och asyler skola från och med den 1 juli 1930 i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande befattningar såsom närmaste biträden till köksförestånderska, yttre nattvakter, närmaste biträden till bageriförestånderska, närmaste biträden till tvättförestånderska, sömmer-skor och väverskor;

dels godkänna följande stat för statens sinnessjukhus, att tillämpas från och med budgetåret 1930/1931:

Stat.

A. Avlöningsstat.

Kronor.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	8,125,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	720,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	2,320,000

B. Omkostnadsstat.

Övriga kostnader för sinnessjukhusens underhåll, <i>förslagsanslag</i>	10,675,000
Summa kronor	21,840,000

dels, med uteslutande ur riksstaten av det under femte huvudtiteln, avdelningen sjukvårdsanstalterna, underavdelningen sinnessjukvårdsanstalterna, uppförda ordinarie förslagsanslaget till hospital och asyler, under samma avdelning och underavdelning med rubriken statens sinnessjukhus uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 10,300,000 kronor;

dels ock medgiva, att till Fredrika-Bremer-förbundets Lundakrets må, under i statsrådsprotokollet angivna villkor, för tiden 1 juli—31 december 1930 av ifrågavarande anslag utgå ett belopp av 3,000 kronor såsom bidrag till utövande av social hjälpverksamhet för sinnessjuka.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 267—300 i åberopade statsrådsprotokollet.

Den av 1929 års riksdag fastställda staten för hospital och asyler är av följande utseende:

Stat.

A. Avlöningsstat.

Kronor.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	7,600,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	700,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	2,340,000

B. Omkostnadsstat.

Övriga kostnader för hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i>	9,860,000
Summa kronor	20,500,000

Det ordinarie förslagsanslaget till hospital och asyler är i gällande rikstat upptaget till 9,900,000 kronor, motsvarande skillnaden mellan å ena sidan slutsumman av den återgivna staten, 20,500,000 kronor, och å andra sidan det belopp å 10,600,000 kronor, vartill hospitalens inkomster under budgetåret uppskattats.

Vid anmälan av frågan om anslagsbehovet för hospitalen för nästkommande budgetår har departementschefen först behandlat medicinalstyrelsens i skrivelse den 30 augusti 1929 i ämnet framlagda förslag samt därefter berört de särskilda spörsmål, vilka äro av betydelse i förevarande sammanhang och beträffande vilka medicinalstyrelsen yttrat sig i senare till Kungl. Maj:t ingivna framställningar.

Antalet ordinarie befattningar vid hospital och asyler är för närvarande bestämt på följande sätt:

I. Läkarpersonal.

Befattning.	Lönegrad.
13 överläkare av 1:a klass	B 29
25 hospitalsläkare av 1:a klass	B 28
4 överläkare av 2:a klass	B 28
1 överläkare av 3:e klass	B 27
33 hospitalsläkare av 2:a klass	B 26
1 läkare vid Visby hospital	B 26

II. Kontorspersonal.

3 sysslomän av 1:a klass	B 24
9 sysslomän av 2:a klass	B 22
6 sysslomän av 3:e klass	B 21
15 bokhållare	B 15
18 kassörer	B 11
10 kameralbiträden	B 8
13 kanslibiträden	B 7
2 kontorsbiträden	B 4

III. Sjukvårdspersonal.

18 uppsyningsmän av 1:a klass	B 14
23 förestånderskor av 1:a klass	B 12
18 uppsyningsmän av 2:a klass	B 10
139 överskötare	B 8
29 förestånderskor av 2:a klass	B 7
789 skötare	B 6
258 översköterskor	B 6
919 sköterskor	B 3

IV. Ekonomipersonal.

11 maskinmästare av 1:a klass	B 14
6 maskinmästare av 2:a klass	B 12

Befattning.	Lönegrad.
10 befallningsmän	B 10
29 hantverksföreståndare av 1:a klass	B 10
16 maskinister av 1:a klass	B 10
16 trädgårdsmästare	B 10
96 hantverksföreståndare av 2:a klass	B 8
19 maskinister av 2:a klass	B 8
13 köksförestånderskor av 1:a klass	B 7
10 magasinsföreståndare	B 7
15 arbetsförestånderskor	B 6
12 bageriförestånderskor	B 6
10 chaufförer	B 6
14 eldare av 1:a klass	B 6
3 förmän i trädgård och jordbruk	B 6
84 hantverkare	B 6
4 köksförestånderskor av 2:a klass	B 6
18 post- och stadsbud	B 6
15 tvättförestånderskor av 1:a klass	B 6
79 eldare av 2:a klass	B 5
27 föreståndare i stall, ladugård och svinstall	B 5
1 tvättförestånderska av 2:a klass	B 3

I det sålunda fastställda antalet ordinarie befattningar har medicinalstyrelsen i skrivelsen den 30 augusti 1929 för tiden från och med budgetåret 1930/1931 föreslagit vissa ändringar, vilka huvudsakligen betingas därav att den av 1928 års riksdag beslutade anstalten i Vänersborg för sinnessjuka och sinnesslöa med förläggning till det av Västgöta regemente tidigare disponerade kasernetablissemnet därstädes samt de av samma riksdag beslutade anstalterna för asociala imbecilla i Sala och Örebro beräknas kunna tagas i bruk under nämnda budgetår, nämligen Vänersborgsanstalten den 1 juli 1930, Salaanstalten den 1 oktober 1930 och Örebroanstalten den 1 januari 1931.

Förslag om vissa nya ordinarie befattningar m. m. enligt medicinalstyrelsens skrivelse den 30 augusti 1929.

Därutöver har medicinalstyrelsen endast ifrågasatt viss ändring i personaluppsättningen vid Östersunds hospital.

De ordinarie befattningar vid hospital och asyler, som beröras av styrelsens förslag, skulle i avseende å antal och lönegrad från och med den 1 juli 1930 bliva följande:

	Lönegrad
2 (1+1 ¹⁾) överläkare av 3:e klass	B 27
7 (6+1 ¹⁾) sysslomän av 3:e klass	B 21
19 (18+1 ¹⁾) kassörer	B 11
24 (23+1 ¹⁾) förestånderskor av 1:a klass	B 12
144 (139+5 ²⁾) överskötare	B 8
30 (29+1 ¹⁾) förestånderskor av 2:a klass	B 7

¹⁾ Örebroanstalten.

²⁾ Salaanstalten.

831 (789+42 ²) skötare	B 6
(264 (258+1 ² +5 ¹) översköterskor	B 6
960 (919+41 ¹) sköterskor	B 3
7 (6+1 ¹) maskinmästare av 2:a klass	B 12
17 (16+1 ²) trädgårdsmästare	B 10
20 (19+1 ²) maskinister av 2:a klass	B 8
18 (15+1 ² +2 ¹) arbetsförestånderskor	B 6
15 (14+1 ¹) eldare av 1:a klass	B 6
91 (84+5 ² +2 ¹) hantverkare	B 6
6 (4+1 ² +1 ¹) köksförestånderskor av 2:a klass	B 6
19 (18+1 ²) post- och stadsbud	B 6
18 (15+1 ³ +1 ² +1 ¹) tvättförestånderskor av 1:a klass	B 6
81 (79+2 ²) eldare av 2:a klass	B 5
28 (27+1 ¹) föreståndare i stall, ladugård och svinstall	B 5

Sedan en redogörelse härefter lämnats för medicinalstyrelsens i skrivelsen den 30 augusti 1929 framlagda förslag till beräkning av de särskilda anslagsposterna, har departementschefen anfört, att medicinalstyrelsen hemställt, att staten för hospital och asylers hädanefter måtte benämnas *stat för statens sinnessjukhus* och att den däri ingående anslagsposten till övriga kostnader för hospitals underhåll måtte erhålla benämningen *övriga kostnader för sinnessjukanstalters underhåll* ävensom att anslaget till hospital och asylers måtte i riksstaten upptagas under rubrik *statens sinnessjukhus*.

Departements-
chefen.

Beträffande medicinalstyrelsens i nu ifrågavarande skrivelse framlagda förslag har departementschefen anfört följande:

»Vad till en början beträffar medicinalstyrelsens förslag om *ändrade rubriker å förevarande anslag och stat m. m.*, sammanhänger detta med den nya sinnessjuklagstiftning, vilken innefattas dels i den av Kungl. Maj:t den 19 september 1929 utfärdade sinnessjuklagen och dels i Kungl. Maj:ts samma dag utfärdade stadga angående sinnessjukvården i riket m. m. (nr 321 och 328), vari statens anstalter för sinnessjuka genomgående benämnas statens sinnessjukhus. Medicinalstyrelsens förslag i nu berörda hänseende finner jag lämpligt och synes mig den omständigheten att ifrågavarande lagstiftning först träder i kraft från och med den 1 januari 1931 icke utgöra något hinder för att här genomföra de ändrade benämningarna redan från och med ingången av nästa budgetår. De föreskrifter, som kunna finnas påkallade vid ett genomförande av förslaget om berörda rubrikändringar, torde böra utfärdas av Kungl. Maj:t eller medicinalstyrelsen.

I detta sammanhang vill jag erinra, att enligt beslut av 1929 års riksdag (skrivelse nr 303) hospitalsläkarna av 1:a och 2:a klass skola från och med den 1 januari 1931 upptagas under de ändrade benämningarna *förste*

¹) Örebroanstalten.

²) Salaanstalten.

³) Vänersborgsanstalten.

⁴) Östersunds hospital.

läkare och *andre läkare*. Dessa befattningar synas mig därför böra för budgetåret 1930/1931 upptagas under sist berörda benämningar, dock att samtidigt bör angivas, att de äldre benämningarna gälla för tiden 1 juli—31 december 1930.

Medicinalstyrelsen har vid sin uppskattning av personalbehovet för statens sinnessjukhus medräknat personalbehovet för de två sinnesslöanstalterna i Sala och Örebro. Detta är ock enligt min mening riktigt. Det har ju från början förutsatts, att dessa sinnesslöanstalter skulle i huvudsak organiseras på samma sätt som sinnessjukhusen, och 1929 års riksdag har även, på därom av Kungl. Maj:t gjord framställning, förklarat, att befattningshavare vid Salaanstalten skulle i anställnings-, avlönings- och pensionshänseende anses tillhöra personalen vid hospital och asyler. Det synes mig lämpligt att föreslå innevarande års riksdag att lämna en motsvarande förklaring beträffande befattningshavare vid Örebroanstalten.

Enligt medicinalstyrelsens av lönenämnden biträdda förslag skulle överläkaren vid Örebroanstalten — i likhet med den redan för budgetåret 1929/1930 i staten upptagne överläkaren vid Salaanstalten — i egenskap av överläkare av 3:e klass placeras i lönegraden B 27. Med anledning härav får jag erinra, att Kungl. Maj:t i 1929 års statsverksproposition föreslog, att överläkaren vid Salaanstalten skulle hänföras till sistnämnda lönegrad men därvid förutsatte, att medgivande skulle lämnas överläkare av 3:e klass att — i analogi med vad som gäller beträffande läkaren vid Visby hospital — inom stationeringsorten utöva jämväl annan enskild praktik än den rörande nerv- och sinnessjukdomar, vilken är tillåten för överläkare i allmänhet. Riksdagen, som biföll Kungl. Maj:ts förslag med avseende å Salaöverläkarens löneplacering, uttalade dock i detta sammanhang, att det borde tagas under överbägande, huruvida icke denne läkare jämväl borde med fördel kunna vara rådgivande psykiatriker vid Salbohedsanstalten för sinnesslöa gossar. Innan sådant avgörande ägt rum, ansåg riksdagen icke lämpligt, att läkaren i fråga om rätt att utöva privat praktik ställdes i bättre ställning än överläkarna vid hospitalen i allmänhet, och detta desto mindre som under den första beläggningstiden överläkarens arbete vid anstalten torde bliva särskilt krävande. Under en följande punkt kommer jag att föreslå en sådan anordning, att överläkaren vid Salaanstalten jämväl blir läkare vid Salbohedsanstalten såväl för kropps- som för sinnesslövården samt såsom läkare vid sistnämnda anstalt erhåller ett särskilt arvode. Därest ifrågasatt överläkarens arbetsuppgifter och inkomster av statstjänst på detta sätt ökas, lärer tillräckligt skäl icke föreligga att beträffande denne lämna sådant medgivande att utöva enskild praktik, som ifrågasattes i fjolårets statsverksproposition, utan torde han i likhet med andra överläkare vid sinnessjukhus endast böra berättigas att, vad angår enskild praktik utom sjukhuset, utöva sådan rörande nerv- och sinnessjukdomar. För överläkaren vid Örebroanstalten — som även enligt min uppfattning bör placeras såsom överläkare av 3:e klass — har medicinalstyrelsen icke ifrågasatt några sär-

skilda undantagsbestämmelser med avseende å rätten till enskild praktik. Någon föreskrift i sådant hänseende synes mig icke heller böra meddelas.

Mot medicinalstyrelsens förslag rörande personalbehovet har jag över huvud blott den invändningen att framställa, att antalet nya ordinarie skötare- och sköterskebefattningar, som föreslagits i anledning av tillkomsten av Sala- och Örebroanstalterna, torde kunna i någon mån beskäras. Förslaget grundar sig ju blott på en preliminär och approximativ beräkning, och försiktigheten synes bjuda att, till dess man med större säkerhet än nu kan bedöma personalbehovet, upptaga en större del av den lägre personalen, än medicinalstyrelsen avsett, allenast såsom icke-ordinarie. Jag föreslår därför, att av nu nämnd anledning det hittillsvarande antalet ordinarie skötare och sköterskor vid hospitalen ökas med endast 32 respektive 31 i stället för med 42 och 41 enligt styrelsens förslag. Denna minskning av den föreslagna ordinarie personalen lär böra kompenseras med en anslagsberäkning, som medger en motsvarande ökning av den icke-ordinarie personalen.

Till medicinalstyrelsens beräkningar av medelsbehovet för *avlöningsstaten* för personalen vid sinnessjukanstalterna kan jag i huvudsak ansluta mig. Då av anledningar, som i det följande skola angivas, medicinalstyrelsen i senare skrivelser ifrågasatt ändringar i avseende å beloppen för vissa av posterna i denna stat, anser jag mig emellertid först i sammanhang med behandlingen av dessa ändringsförslag böra angiva min ställning beträffande den definitiva beräkningen av avlöningsstatens samtliga poster.

Vidkommande härefter *omkostnaderna* må till en början framhållas, att de av medicinalstyrelsen beräknade kostnaderna för inventarietrustning vid anstalterna i Vänersborg, Sala och Örebro å tillhoppa 858,500 kronor givetvis måste anses avsevärda. De motsvara en medelkostnad per vårdplats av 785 kronor. Vid anslagsberäkningen till fjolårets statsverksproposition hade medicinalstyrelsen beräknat anslagsbehovet till utrustning av anstalten i Vänersborg och de nya utrymmena i Piteå hospital efter en medelkostnad av 800 kronor per vårdplats. Häri ansåg jag mig då kunna ifrågasätta en minskning till ett belopp motsvarande 700 kronor per plats. Såsom framgår av vad styrelsen anfört, har emellertid styrelsen nu — i motsats mot vid anslagsberäkningen till 1929 års statsverksproposition — vid uppskattningen följt en detaljerad plan för inventarietrustningen för nämnda anstalter. Denna framlades av styrelsen i skrivelse den 28 december 1928 och blev genom beslut den 1 februari 1929 av Kungl. Maj:t i sina huvuddrag godkänd. De kostnadsberäkningar, som ingingo i nämnda plan, voro grundade på specificerade kalkyler angående inventariebehovet för var och en av anstalterna ävensom angående kostnaderna för de erforderliga utrustningspersedlarna. Vid beräkningen har också beaktats den möjlighet till besparingar, som ligger i att inventarietrustning samtidigt sker för flera anstalter. Med hänsyn till vad sålunda anförts torde någon reducering av det av styrelsen för ifrågavarande inventarier upptagna beloppet icke böra ifrågakomma. Givetvis bör styrelsen i fortsättningen lik-

som hittills ägna all uppmärksamhet åt angelägenheten av att söka nedbringa inventariiekostnaderna.

Med anledning av vad medicinalstyrelsen anfört angående den av styrelsen vid några sinnessjukhus planerade hjälpverksamheten för vissa sinnessjuka får jag härefter erinra, att bestämmelser om dylik verksamhet numera finnas intagna i §§ 93—100 av den nya sinnessjukstadgan. Enligt förenämnda proposition nr 89 år 1929 skulle kostnaderna för denna verksamhet utgöras dels av en vart femte år återkommande årsutgift å 17,500 kronor för automobilinköp, dels av en årlig kostnad av 40,240 kronor för vissa olika ändamål. Av sistnämnda belopp skulle 12,500 kronor utgå av femte huvudtitelns anslag till rese- och traktamentspenningar, medan övriga belopp skulle utgå från anslaget till hospital och asylor. I anslutning härtill skulle utgifterna under förevarande anslag för ifrågavarande hjälpverksamhet under budgetåret 1930/1931 rätteligen uppskattas till 17,500 kronor + $\frac{1}{2} \times (40,240 - 12,500)$ 27,740 kronor eller alltså till 31,370 kronor eller till 3,630 kronor mindre än medicinalstyrelsen för ändamålet beräknat. Å andra sidan har styrelsen vid uppskattningen av föreliggande anslagsbehov icke tagit hänsyn till den ökade kostnad till bidrag åt från sinnessjukhusen utskrivna, mindre bemedlade patienter, vilken på grund av bestämmelserna i 86 § av berörda stadga kan komma att belasta förevarande anslag. Denna merkostnad har i propositionen nr 89 beräknats till 5,000 kronor per budgetår. Merkostnaden för budgetåret 1930/1931 kan därför beräknas till halva detta belopp eller 2,500 kronor. Då skillnaden mellan de sålunda beräknade beloppen 3,630 kronor och 2,500 kronor saknar betydelse för beräkningen av förevarande anslag, anser jag det nu anförda icke böra giva anledning till någon avvikelse från medicinalstyrelsens beräkningar. Posten till övriga kostnader för sinnessjukhusens underhåll torde alltså böra upptagas till det av styrelsen förordade beloppet av 10,675,000 kronor. Från densamma bör, på sätt styrelsen förordat, bland annat utgå ett statsbidrag å 3,000 kronor för senare halvåret 1930 till Fredrika Bremerförbundets Lundakrets, att för angivet ändamål åtnjutas under villkor motsvarande de hittills tillämpade.

I övrigt har jag icke funnit anledning till erinran mot vad medicinalstyrelsen i sin förevarande skrivelse den 30 augusti 1929 anfört och hemställt i anslutning till sina kalkyler rörande medelsbehovet under ifrågavarande anslag för nästa budgettermin. Sålunda torde inkomsterna för de statliga sinnessjukhusen under samma tid böra i enlighet med styrelsens förslag beräknas till 11,540,000 kronor.»

Såsom förut antytts, har medicinalstyrelsen uti senare avlätna skrivelser framlagt förslag av beskaffenhet att kunna inverka på storleken av anslaget till statens sinnessjukhus för budgetåret 1930/1931. Dessa frågor avse dels inrättande av vissa nya överläkartjänster, dels uppförande å ordinarie stat av viss ekonomipersonal, dels ock inskränkning av tjänstgöringstiden för sjukvårdspersonalen vid sinnessjukhusen.

Inrättande av
vissa nya
överläkar-
tjänster vid
statens
sinnessjukhus.

Beträffande först spørsmålet om inrättande av vissa nya överläkartjänster har till en början erinrats om att 1926 års sinnessjüksakkunniga i sitt den 23 juni 1928 avgivna betänkande med förslag till stadga angående sinnessjukvården i riket (statens offentliga utredningar 1928: 18) föreslagit, att vid varje statens sinnessjukhus skulle finnas en överläkare, tillika sjukhuschef, samt det ytterligare antal överläkare, som kunde erfordras jämte sjukhuschefen (2 §). Vidare föreslogos bland annat följande bestämmelser rörande förhållandet mellan de olika överläkarna vid samma sjukhus.

Sjukvården skulle, under överinseende av medicinalstyrelsen och överinspektören för sinnessjukvården, handhavas av vederbörande överläkare, var å sin avdelning, i egenskap av sjukvårdsläkare. Överläkare, som icke vore sjukhuschef, skulle åligga att beträffande sin avdelning lämna sjukhuschefen de uppgifter, som erfordrades för fullgörande av vissa honom åliggande skyldigheter, så ock i övrigt tillhandaga honom med utredning eller yttrande, som han för sin tjänst kunde påfordra. Sjukhuschefen skulle vara ledamot av direktionen. Annan överläkare skulle äga att hos direktionen väcka förslag i frågor, som berörde hans avdelning, samt att vid behandlingen av sådana frågor deltaga i direktionens överläggningar med rätt för honom att få från direktionens beslut avvikande mening antecknad i dess protokoll. Frågor om semester och annan tjänstledighet för sjukvårdspersonal skulle avgöras efter närmare angivna fördelningsgrunder av direktionen eller sjukhuschefen. Sjukhuschefen skulle dock i fråga om sjukvårdspersonal, som tillhörde annan överläkares avdelning, tills vidare åt denne kunna överlåta sin ifrågavarande befogenhet. Avsåge beslut, som i dylika frågor meddelades av direktionen, av direktionens ordförande å dess vägnar eller av sjukhuschefen, befattningshavare vilken vore underställd annan överläkare än sjukhuschefen, skulle nämnde överläkares skriftliga yttrande inhämtas, innan beslut meddelades.

De sakkunnigas motivering till förenämnda 2 § i stadgeförslaget återfinnes å sid. 281 i statsrådsprotokollet.

I sin redogörelse för de av detta förslag föranledda kostnaderna anförde de sakkunniga vidare:

»De sakkunniga hava tänkt sig, att en hospitalsläkartjänst av 1:a klass skulle omändras till överläkartjänst av 2:a klass vid ett vart av de sinnessjukhus, där vårdplatsantalet uppgår till omkring 800 men understiger 1,200, eller vid

Vänersborgs sinnessjukhus	(1,080 vårdplatser)
Västerviks	» (972 »)
Säters	» (972 »)
Strängnäs	» (850 »)
Kristinehamns	» (800 »)
Vadstena	» (788 »)

Vid de sinnessjukhus, där vårdplatsantalet uppgår till 1,200 eller däröver, föreslås, att två hospitalsläkartjänster av 1:a klass skola omändras till överläkartjänster av 2:a klass.

Dessa sinnessjukhus äro:

Lunds	sinnessjukhus	(1,262 vårdplatser)
Uppsala	»	(1,246 »)
Hälsingborgs	»	(1,200 »)

Den nu för ifrågavarande befattningshavare utgående ersättningen för tjänstebostad jämte lyse och vedbrand utgör:

Vid Vänersborgs sinnessjukhus	kronor	1,320:—
» Västerviks »	»	1,260:—
» Sätters »	»	1,200:—
» Strängnäs »	»	1,710:—
» Kristinehamns »	»	1,350:—
» Vadstena »	a) »	840:—
» Lunds »	»	1,320:—
» » »	»	1,200:—
» Uppsala »	»	1,770:—
» » »	»	1,500:—
» Hälsingborgs »	a) »	1,500:—
» » »	a) »	1,320:—
Summa kronor		16,290:—

a) Exklusive lyse och vedbrand.

Genom den föreslagna anordningen skulle statsverket alltså gå miste om en inkomst för hyra, lyse och vedbrand av omkring 16,600 kronor.»

De sakkunnigas förslag om att nya överläkartjänster skulle inrättas lämnades i samtliga avgivna yttranden utan anmärkning.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnds och statskontorets yttranden återfinnas å sid. 282 och 283 i statsrådsprotokollet.

I proposition nr 89 till 1929 års riksdag anförde departementschefen i förevarande ämne följande:

»På de av de sakkunniga samt lönenämnden anförda skälen har även jag kommit till den uppfattningen, att nya överläkartjänster böra inrättas vid de större av statens sinnessjukhus. En sådan åtgärd måste anses såsom ett viktigt led i sinnessjukvårdens utveckling. Ju mer denna vård kommer att inriktas på en verklig medicinsk behandling och ju mer den individualiseras, framför allt såsom följd av de moderna vårdmetoder, som sammanfattas under begreppet utvidgad arbetsterapi, desto viktigare blir det, att vederbörande överläkare icke har att svara för större patientantal än att han, så mycket som möjligt ostörd av administrativa göromål, kan ägna sig åt vars och ens vård. De betänkligheter, som från riksdagens sida tidigare anförts mot en liknande organisation, voro väsentligen byggda på att det då var fråga om att för ett enda hospital genomföra en speciell anordning och torde därför icke, då nu spørgsmålet upptages helt generellt, utgöra hinder för godkännande av vad som här föreslagits. Det ankommer givetvis sedermera på Kungl. Maj:t att vid utfärdandet av instruksioneella bestämmelser noga tillse, att önskvärd enhetlighet uppehålls i sjukhusdriften, särskilt vad angår ekonomiska och personalfrågor.

Vad beträffar frågan, vid vilka sjukhus dylika överläkartjänster skola inrättas, synas mig vägande skäl icke vara anförda för att frångå de sakkunnigas förslag om att en överläkartjänst bör finnas på ungefär varje fullt antal av 400 patienter. Att nämnda förslag kommer att medföra, att patientantalet per överläkare kommer att växla ej obetydligt, ligger i sakens natur — mer än 400 patienter skola sålunda komma ej blott på överläkaren vid Östersunds hospital, som har 700 platser, utan i en nära framtid jämväl på överläkaren vid Piteå hospital och asyl, vilket sjukhus efter avslutandet av nu pågående utvidgningsarbeten kommer att få ett platsantal av 518¹⁾, liksom på en

¹⁾ Platsantalet har sedermera höjts till 540.

var av överläkarna vid sinnessjukhus med mellan 800 och 1,200 platser — men jag anser icke antalet patienter vid Östersunds hospital vara så stort, att jag för närvarande kan förorda inrättande av ytterligare en överläkartjänst även där. Beträffande de nya överläkarnas rätt till fri bostad synes mig skäl icke föreligga att förorda andra principer än dem, som gälla för redan befintliga överläkartjänster. Jag kan sålunda på förevarande punkt helt ansluta mig till sakkunnigförslaget. Genomförandet därav medför i ekonomiskt hänseende allenast, att vissa nu till det ordinarie förslagsanslaget till hospital och asylor inflytande ersättningar för bostad, lyse och bränsle komma att bortfalla. Sammanlagda beloppet av dessa ersättningar utgör mellan 16,000 och 17,000 kronor årligen.»

I anledning av sagda proposition anförde 1929 års riksdag i *skrivelse nr 303*, bland annat, att ehuru riksdagen lika med departementschefen ansåge, att nya överläkartjänster borde inrättas vid de större av statens sinnessjukhus, riksdagen dock icke kunnat ansluta sig till departementschefens mening att de ifrågasatta nya tjänsterna borde i lönehänseende fullt likställas med överläkare av 2:a klass, vilka senare handhade såväl sjukvårdsledningen som den administrativa ledningen vid respektive hospital.

Genom omförmälda stadga den 19 september 1929 hava bestämmelser angående uppdelning av större sinnessjukhus på flera avdelningar med särskilda sjukvårdsläkare meddelats i huvudsaklig överensstämmelse med det av 1926 års sinnessjuksakkunniga härom framlagda förslaget. I stadgan hava även meddelats åtskilliga föreskrifter, som åsyfta^e att trots uppdelningen å flera sjukvårdsläkare bevara en enhetlig sjukhusdrift. I sådant hänseende är särskilt att märka ett stadgande att sjukhuschefen har att i denna sin egenskap med förmanskap över övriga vid sjukhuset anställda befattningshavare närmast under direktionen handhava ledningen av sjukhuset samt öva tillsyn över att alla för sjukhuset meddelade föreskrifter vederbörligen efterföljas, att i avseende å utgifter nödig sparsamhet iakttages och att god ordning upprätthålles.

Under hänvisning till stadgans bestämmelser rörande ifrågavarande uppdelning av ledningen å vissa sinnessjukhus har nu *medicinalstyrelsen i skrivelse den 1 november 1929* framlagt förslag rörande de åtgärder, vilka synts styrelsen erforderliga för genomförande av dylik uppdelning. Styrelsen har till en början anført, att en *uppdelning av ansvaret för sjukvården på flera läkare* syntes böra komma till stånd vid de sjukhus och i den omfattning, Kungl. Maj:t i förenämnda proposition nr 89 förordat, samt att i följd därav 12 hospitalsläkare av 1:a klass syntes böra erhålla överläkares tjänsteställning.

Rörande *de nya överläkartjänsternas löneplacering* har styrelsen framhallit, att dessa tjänster i allmänhet komme att bliva sluttjänster samt att innehavarna av desamma icke kunde påräkna några inkomster av enskild praktik utom anstalten. På grund härav syntes de nya överläkartjänsterna böra i lönehänseende likställas med de nuvarande överläkarna av 2:a klass och sålunda bland annat erhålla rätt till fri bostad.

Beträffande sättet för övergången till de nya anordningarna har medicinalstyrelsen anfört huvudsakligen följande.

De ifrågavarande överläkartjänsterna syntes böra tillträdas samtidigt med att den nya sinnessjuklagstiftningen trädde i kraft eller alltså från och med 1931 års ingång. Tjänsterna syntes böra tillsättas efter ansökan i vanlig ordning. Man kunde därvid räkna med att i de flesta fall till innehavare av tjänsterna komme att befordras innehavarna av de hospitalsläkartjänster, som vore avsedda att indragas. För den händelse i något fall så ej skulle bliva förhållandet, kunde ifrågavarande hospitalsläkartjänst göras disponibel för omändring till överläkartjänst därigenom att hospitalsläkartjänstens nuvarande innehavare förflyttades till annan befattning av samma slag. För att möjlighet till dylik förflyttning skulle kunna hållas öppen, vore det önskvärt, att medicinalstyrelsen erhöle bemyndigande att tills vidare, till dess de nya överläkartjänsterna tillsatts, icke med ordinarie innehavare besätta vakant hospitalsläkartjänst av första klass.

Slutligen har medicinalstyrelsen — efter erinran om den minskade inkomst av 16,000 à 17,000 kronor årligen som enligt tidigare verkställda beräkningar skulle bliva en följd av att innehavarna av de nya överläkarbefattningarna av 2:a klass icke skulle, såsom tidigare hospitalsläkarna av första klass, för sina bostäder erlagga hyra samt ersättning för lyse och vedbrand — uttalat, att denna inkomstminskning icke syntes vara av sådan betydelse, att hänsyn till densamma behövde tagas vid beräkningen av anslaget till statens sinnessjukhus.»

För egen del har departementschefen nu anfört:

Departements-
chefen.

»Mot medicinalstyrelsens nu föreliggande förslag om uppdelning av de större sinnessjukhusen på flera avdelningar med var sin överläkare, vilket förslag helt och hållet överensstämmer med vad som förordats i Kungl. Maj:ts omförmälda proposition nr 89 och av riksdagen godkänts, har jag icke något att erinra. Även styrelsens förslag med avseende å de nya överläkarnas avlöningsställning anser jag mig, även med beaktande av den av riksdagen uttalade tvekan huruvida dessa överläkare borde helt likställas med nuvarande överläkare av 2:a klass, böra biträda. Till stöd härför vill jag särskilt framhålla, att vid ett bifall till detta förslag likställighet med sistnämnda läkare visserligen formellt men knappast reellt sett skulle komma till stånd. De fria tjänstebostäder, vilka innehavare av sjukhuscheferna vid de mindre hospitalen, torde nämligen såväl beträffande storlek som även i andra avseenden vara överlägsna de bostäder, vilka nu vid de större sinnessjukhusen mot hyra upplätas till hospitalsläkare av 1:a klass och vilka enligt förslaget skulle tillkomma de nya överläkarna. Härtill kommer att, såsom ock medicinalstyrelsen antytt, en överläkare, som icke tillika är sjukhuschef, i regel icke kan vid sidan av tjänsten påräkna någon nämnvärd enskild praktik, i varje fall icke i samma utsträckning som sjukhuscheferna vid de mindre hospitalen. Även i detta hänseende komma de hittillsvarande överläkarna av 2:a klass således att i förhållande till de nya överläkarna intaga en förmanligare position. Den skillnad, som riksdagen ansett böra upprätthållas

mellan de nuvarande överläkarna av 2:a klass och de nya överläkarna, kommer alltså i realiteten att bestå, även om den icke skulle komma till uttryck i formliga avlöningsbestämmelser. Ytterligare en omständighet torde i detta sammanhang böra påpekas, vilken visserligen icke innebär någon olikhet i avseende å lönevillkor vid jämförelse mellan ifrågavarande två överläkar-grupper, men vilken beträffande de nya överläkarna kan medföra minskning i nuvarande inkomstmöjligheter. Enligt gällande avlöningsbestämmelser är nämligen rätten att utöva enskild praktik för överläkare men däremot icke för exempelvis hospitalsläkare av 1:a klass begränsad till att — utom vederbörande anstalt — omfatta nerv- och sinnessjukdomar. Någon ändring härutinnan är icke ifrågasatt i detta sammanhang.

Mot medicinalstyrelsens förslag rörande tidpunkten och sättet för inrättande av de nya befattningarna synas mig icke vara något att anmärka. Jag vill i detta sammanhang erinra, att Kungl. Maj:t i anledning av medicinalstyrelsens framställning i ämnet genom beslut den 29 november 1929 föreskrivit, att ledig eller ledigblivande hospitalsläkartjänst av 1:a klass vid statens hospital och asyler tills vidare och intill dess Kungl. Maj:t annorledes förordnar allenast skall uppehållas medelst förordnande tills vidare. Detta beslut innebär givetvis intet föregripande av riksdagens beslut utan avser allenast att underlätta ett genomförande av föreliggande förslag, för den händelse detsamma skulle vinna riksdagens bifall.

Därest förevarande förslag bifalles, torde i förteckningen över antalet ordinarie befattningar vid statens sinnessjukhus böra upptagas (25 — 12) 13 förste läkare och (4 + 12) 16 överläkare av 2:a klass, därvid dock tillika bör angivas, att under tiden 1 juli—31 december 1930 antalet hospitalsläkare av 1:a klass skall vara 25 och antalet överläkare av 2:a klass 4.

Den minskning i inkomsterna från de statliga sinnessjukhusen, som skulle bli en följd av genomförandet av förslaget om vissa fria naturaförmåner för de nya överläkarna, kan givetvis allenast i obetydlig mån komma att inverka på den genomsnittliga inkomstsiffran per plats och år, vilken i det föregående lagts till grund vid uppskattningen av ifrågavarande inkomster. I likhet med medicinalstyrelsen anser jag därför berörda minskning icke böra föranleda ökning av det av styrelsen beräknade anslagsbehovet för statens sinnessjukhus under budgetåret 1930/1931.»

Fråga om
uppförande å
ordinarie stat
av viss
ekonomiper-
sonal vid
statens sinnes-
sjukhus.

Härefter har departementschefen övergått att behandla väckt fråga om uppförande å ordinarie stat av vissa extra ordinarie befattningar vid statens sinnessjukhus, varvid först redogjorts för utvecklingen av hospitalspersonalens anställningsförhållanden under senare år (sid. 286—294 i statsrådsprotokollet).

Av redogörelsen i detta ämne framgår, att, sedan med anledning av en utav svenska hospitalens ekonomipersonals förbund år 1925 gjord framställning allmänna civilförvaltningens lönenämnd anbefallts att verkställa utredning, huruvida och i vilken omfattning ordinarie anställning borde beredas extra ordinarie befattningshavare, tillhörande ekonomipersonalen

vid statens hospital och asylor, samt medicinalstyrelsen till lönenämnden avgivit yttrande i ärendet, lönenämnden i skrivelse den 28 november 1927 avgivit sådant förslag.

Nämnda förslag innefattade, att följande befattningshavare borde uppföras på ordinarie stat och hänföras till nedanstående lönegrader i löneskalan för ordinarie befattningshavare, nämligen:

yttre nattvakter	B 5
köksförestånderskors närmaste biträden	B 5
tvätt- och bageriförestånderskors närmaste biträden	B 3
sömmerskor och väverskor	B 3

Över medicinalstyrelsens och lönenämndens förslag avgav *statskontoret*, till följd av remiss, utlåtande den 10 maj 1929. I detta utlåtande har statskontoret — efter erinran om motiven för löneregeringskommitténs år 1921 avgivna, av statsmakterna nästföljande år godtagna förslag om avförande från ordinarie stat av ifrågavarande befattningar — framhållit, att, enligt vad av remisshandlingarna framginge, karaktären av dessa befattningar icke undergått någon förändring. Ej heller i övrigt syntes hava inträffat några omständigheter, som kunde anföras såsom skäl för ett upprivande av 1922 års beslut. Däremot ansåg ämbetsverket utsikt numera hava öppnats för icke-ordinarie befattningshavare att än ytterligare erhålla förmåner likartade med dem, som tillkomme ordinarie befattningshavare, i det att tillkallade sakkunniga avgivit betänkanden med förslag om beredande av pension såväl åt extra ordinarie befattningshavare som åt deras efterlevande. Om dessa förslag ledde till åsyftat resultat, komme den mellan ordinarie och icke-ordinarie anställning förefintliga skillnaden att i viss grad ytterligare utjämnas. I anledning därav funne sig statskontoret icke böra tillstyrka, att till ordinarie stat överfördes ytterligare befattningar vid hospitalen.

I fråga om personalens placering i lönegrad vid en eventuell överflyttning till ordinarie stat instämde statskontoret i vad medicinalstyrelsen i sådant avseende föreslagit.

I ett den 29 oktober 1929 avgivet utlåtande i ämnet har medicinalstyrelsen sedermera, bland annat, anført att — även frånsett möjligheterna till pension — den ordinarie anställningsformen vore mera eftersträvad än den icke ordinarie och i följd därav mera ägnad att fästa vederbörande tjänsteman vid den anstalt, där han vunnit anställning. Den ordinarie anställningsformen borde därför tillämpas beträffande sådana befattningshavare vid hospitalen, som det med hänsyn till kontinuiteten inom de olika tjänstegrenarna vore av särskilt intresse att kvarhålla vid dessa anstalter. Detta vore enligt styrelsens uppfattning fallet i fråga om de befattningshavare, vilkas överförande till ordinarie stat styrelsen förordat.

Medicinalstyrelsen har — med beaktande jämväl av personalbehovet vid de nyinrättade anstalterna i Vänersborg, Sala och Örebro — beräknat *antalet av de befattningar, vilka skulle överföras till ordinarie stat*, till 22 yttre nattvakter, 15 köksförestånderskors närmaste biträden, 9 bageriförestånderskors

närmaste biträden, 15 tvättförestånderskors närmaste biträden samt 35 sömmerskor och väverskor.

Medicinalstyrelsen har därför hemställt, att antalet befattningar vid statens sinnessjukhus måtte från och med budgetåret 1930/1931 utökas med de sålunda angivna befattningarna.

Medicinalstyrelsen har vidare, under förutsättning av bifall till sagda förslag, förordat, att den av styrelsen tidigare för tiden från och med budgetåret 1930/1931 föreslagna staten för statens sinnessjukhus måtte ändras. Den däri ingående anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän borde sålunda höjas med omkring 185,000 kronor, medan anslagsposten till avlöning till icke-ordinarie befattningshavare m. m. kunde minskas med omkring 160,000 kronor. I enlighet härmed borde statens slutsumma höjas med skillnaden mellan dessa belopp eller 25,000 kronor. På grund därav borde även anslaget till statens sinnessjukhus för budgetåret 1930/1931 ytterligare höjas med sistnämnda belopp.

Departements-
chefen.

Departementschefen har i denna fråga anfört följande:

»Frågan vilka grupper av befattningshavare vid statens sinnessjukhus, som lämpligen böra vara uppförda å ordinarie stat, och vilka grupper icke böra tillerkännas sådan förmån, har, såsom framgår av det föregående, vid olika tillfällen varit föremål för skiftande uppfattningar från statsmakternas sida. Det måste ock erkännas, att det i vissa fall kan möta svårigheter att här uppdraga en gräns, som tillgodoser såväl statens intressen som skäliga krav från personalen. Det förslag medicinalstyrelsen nu framlagt rörande den omfattning, i vilken icke-ordinarie ekonomipersonal bör överföras till ordinarie stat, synes mig emellertid ur bägge dessa synpunkter lämpligt och ändamålsenligt. De skäl statskontoret anfört mot förslaget har jag icke funnit vara av avgörande betydelse. Även för den händelse icke-ordinarie personal inom en snar framtid skulle erhålla rätt till pension enligt grunder, väsentligen motsvarande dem vilka för närvarande gälla för ordinarie befattningshavare, kommer dock en avsevärd skillnad i många hänseenden att kvarstå mellan ordinarie och icke-ordinarie personal. Någon anledning att antaga, att den ordinarie anställningsformen framdeles skulle komma att bliva mindre eftersträvad än för närvarande är fallet, synes ej heller föreligga.

På grund hävav får jag förorda, att av här ifrågavarande icke-ordinarie personal grupperna yttre nattvakter, köks-, bageri- och tvättförestånderskors närmaste biträden samt sömmerskor och väverskor från och med nästa budgetår uppföras å ordinarie stat.

Beträffande omförmälda befattningshavares placering i lönegrad biträder jag lönenämndens förslag i ämnet, till vilket förslag, såsom framgår av det föregående, medicinalstyrelsen numera helt anslutit sig.

Mot medicinalstyrelsens beräkningar rörande de ekonomiska konsekvenserna av förslagets genomförande har jag icke något att erinra.»

Beträffande härefter frågan om inskränkning i tjänstgöringstiden för den vid statens sinnessjukhus anställda sjukvårdspersonalen må ur statsrådsprotokollet (sid. 295—298) anföras följande:

Genom lagen den 17 oktober 1919 (nr 652) om arbetstidens begränsning infördes i vårt land i princip en arbetstid av 8 timmar per dygn eller 48 timmar i veckan.

I 1 § av nämnda lag föreskrevs emellertid, att från lagens tillämpning skulle undantagas bland annat arbete, som bedrivs av staten, samt arbete, som är att hänföra till hälso- och sjukvård. En motsvarande bestämmelse finnes intagen jämväl i nu gällande arbetstidslag av den 4 juni 1926.

I syfte att, i den mån så läte sig göra, bringa tjänstgöringstiden för sjukvårdspersonalen vid hospitalen i överensstämmelse med den i förstnämnda lag fastställda arbetstiden utfärdade medicinalstyrelsen den 17 mars 1920 ett cirkulär med bestämmelser angående tjänstetiden för nämnda personal, att gälla tills vidare och i den mån bostadsförhållandena det medgäve. Genom detta cirkulär, som alltjämt är gällande, fastställdes tjänstgöringstiden för sjukvårdspersonalen att utgöra 240 effektiva timmar per 28 dagar för personal med dagtjänstgöring och 216 effektiva timmar under samma tid för personal med nattjänstgöring. Uti denna tid skulle icke inräknas a) s. k. passiv tjänstgöring, motsvarande förläggning som reserv för särskilda behov, b) tid för måltider, som intoges utom avdelningarna, c) tid för måltider, som intoges på avdelningarna, då bestämd tid vore därför anslagen, samt d) tid, som åtginge för gång från befattningshavarens bostad till platsen för tjänstgöringen, m. m. dylikt. Befattningshavare skall vara skyldig att, därest av särskilda omständigheter skulle i vissa fall så påfordras, utan ersättning underkasta sig den utsträckning av den fastställda tjänstgöringstiden, som i varje fall kunde vara av behovet påkallad.

I skrivelse den 25 januari 1925 hemställde *svenska hospitalspersonalens förbund*, bland annat, att åtgärder måtte vidtagas för nedbringande av tjänstgöringstiden för sjukvårdspersonalen vid statens sinnessjukanstalter till 208 timmar per 30 dagar.

Till följd av remiss avgav *medicinalstyrelsen* häröver utlåtande den 19 februari 1926.

Styrelsen anförde däri, att det syntes böra tagas under övervägande, huruvida icke ifrågavarande personals dagtjänstgöringstid borde nedsättas från 240 timmar per 28 dagar till 240 timmar per 30 dagar, i vilken tid dock icke borde få inräknas s. k. passiv tjänstgöring. Någon nedsättning av nattjänstgöringstiden borde enligt styrelsen icke ifrågakomma. Bestämmelser om minskning av tjänstgöringstiden kunde emellertid icke av styrelsen genomföras, förrän åtgärder vidtagits dels för beviljande av anslag till nya personalbostäder, dels ock för höjning av antalet ordinarie och extra ordinarie befattningshavare vid hospitalsväsendet. Styrelsen hade icke ansett sig böra utan Kungl. Maj:ts bemyndigande igångsätta närmare utredning angående de därför erforderliga anslagen, då en dylik utredning skulle medföra en hel del kostnader.

Genom beslut den 8 juli 1927 uppdrog Kungl. Maj:t åt medicinalstyrelsen att verkställa utredning rörande förutsättningarna för samt verkningarna

Bihang till riksdagens protokoll 1930. 6 saml. 73 häft. (Nr 166.) 1098 30 2

Fråga om inskränkning i tjänstgöringstiden för den vid statens sinnessjukhus anställda sjukvårdspersonalen.

av inskränkning — i huvudsaklig anslutning till i styrelsens utlåtande den 19 februari 1926 angivna riktlinjer — av tjänstgöringstiden för den vid statens sinnessjukvårdsanstalter anställda sjukvårdspersonalen samt att till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag och de kostnadsberäkningar, som av utredningen kunde föranledas.

Dylikt förslag har av medicinalstyrelsen, efter hörande av hospitalsdirektionerna i riket, avgivits i skrivelse den 26 september 1929. I denna skrivelse har styrelsen föreslagit *dels* en nedsättning av arbetstiden vid dagtjänstgöring från 240 timmar per 28 dagar till 240 timmar per 30 dagar, *dels ock* en nedsättning av arbetstiden vid natttjänstgöring från 216 timmar per 28 dagar till 216 timmar per 30 dagar. Den föreslagna minskningen i tjänstgöringstiden motsvarar 7.125 procent av den nuvarande tjänstgöringstiden. Styrelsen, som beräknat att, därest tjänstgöringstiden minskas på av styrelsen föreslaget sätt, sjukvårdspersonalen måste ökas i motsvarande proportion, uppskattar behovet av ökad sjukvårdspersonal för förslagets genomförande till 196 befattningshavare, därav 46 ordinarie skötare, 84 ordinarie sköterskor, 13 extra skötare och 53 extra sköterskor.

Rörande *kostnaderna för förslagets genomförande* har medicinalstyrelsen anfört huvudsakligen följande.

De framtida årskostnaderna för avlöning av det ökade antalet befattningshavare kunde beräknas till 524,000 kronor. Till en början behövde man emellertid endast räkna med lön enligt lägsta löneklass i respektive lönegrader för de ordinarie och elevlöner till icke-ordinarie befattningshavarna. Med hänsyn därtill kunde kostnaderna för det första året uppskattas till ett avsevärt lägre belopp eller omkring 365,000 kronor. Därav erfordrades för avlöningar till ordinarie tjänstemän 275,000 kronor, till vikariatsersättningar 10,000 kronor och till avlöning till icke-ordinarie befattningshavare 80,000 kronor.

Kostnaderna för personalbostäder åt sjukvårdspersonal vid hospitalen kunde beräknas till i medeltal 3,120 kronor för varje befattningshavare. Frågan om beredande av tjänstebostäder åt den nya personalen borde emellertid enligt styrelsen lösas i samband med spörsmålet om anskaffande av de bostäder, som skulle bliva behöfliga vid den utrymning av personalbostäder inom sjukavdelningarna, vilka styrelsen i annat sammanhang ifrågasatt. Då förslag rörande sistnämnda spörsmål icke kunde av styrelsen ingivas till Kungl. Maj:t i sådan tid, att anslag för ändamålet kunde begäras av 1930 års riksdag, syntes frågan om personalbostäder åt den nya sjukvårdspersonalen tills vidare få anstå. Till den del sistnämnda personal icke provisoriskt kunde beredas bostäder vid respektive anstalter, finge det ankomma på densamma att själv förhyra lägenheter utom anstalterna. Något anslag för uppförande av bostäder åt denna personal bleve vid sådant förhållande icke omedelbart erforderligt.

I anslutning till vad medicinalstyrelsen sålunda anfört har styrelsen hemställt, att för möjliggörande av en minskning av tjänstgöringstiden för sjukvårdspersonalen vid statens sinnessjukhus i enlighet med styrelsens förslag *dels* antalet ordinarie befattningshavare vid nämnda sjukhus måtte från och med den 1 juli 1930 ökas med 46 skötare och 84 sköterskor, *dels* de i staten för statens sinnessjukhus ingående avlöningsposterna måtte för bud-

getåret 1930/1931 höjas med följande belopp, nämligen posten avlöningar till ordinarie befattningshavare med 275,000 kronor, posten till vikariatersättning med 10,000 kronor och posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare med 80,000 kronor, dels ock att anslaget till statens sinnessjukhus måtte för nämnda budgetår höjas med 365,000 kronor.

Över medicinalstyrelsens förslag om inskränkning av tjänstgöringstiden för sjukvårdspersonalen vid statens sinnessjukvårdsanstalter har *socialstyrelsen* den 14 november 1929 avgivit utlåtande. Styrelsen har i sitt utlåtande först lämnat en redogörelse för personalens tjänstgöringstid vid diverse sjukvårdsinrättningar, särskilt sådana som tillhöra landsting och städer utanför landsting, av vilken redogörelse framgår, att personalen vid dylika inrättningar i allmänhet har en minst lika lång arbetstid som hospitalspersonalens nuvarande. Härefter har styrelsen anfört bland annat följande.

I samband med förslag till revision av lagen om arbetstidens begränsning hade socialstyrelsen år 1921 uttalat den mening, att arbetstiden för sjukvårdspersonalen, hospitalspersonalen ej undantagen, icke sällan vore betänkligt lång samt att behov av dess reglering föreläge. Styrelsen hade därvid erkänt, att en dylik åtgärd, genomförd medelst allmän lagstiftning, mötte stora svårigheter, och hade därför förordat ett generellt bemyndigande för arbetsrådet att, i den mån så prövades påkallat för verksamhetens ändamålsenliga bedrivande, medgiva annan begränsning av arbetstiden för rörelse, som hade till ändamål att bereda sjukvård. Detta förslag hade emellertid icke godtagits av riksdagen.

Styrelsen, som icke nu haft anledning frågå sin sålunda tidigare intagna ståndpunkt, måste tydligtvis finna, att hospitalens sjukvårdspersonal icke saknade skäl för sina krav på arbetstidens förkortning. Emellertid syntes ett tillmötesgående av berörda krav kunna få vittgående ekonomiska konsekvenser för det allmänna, enär detsamma icke osannolikt komme att föranleda yrkanden på enahanda arbetstidsförkortning för kroppssjukvårdens talrika, av lång arbetstid säkerligen lika betungade personal. Oberoende av denna eventualitet ansåge sig socialstyrelsen böra tillstyrka medicinalstyrelsens här ifrågavarande förslag till arbetstidsförkortning.

Departementschefen har i nu berörda fråga anfört:

»Det arbete, som utföres av sjukvårdspersonalen vid statens sinnessjukhus, är otvivelaktigt ofta såväl fysiskt tröttande som psykiskt påfrestande. Det vore därför helt visst i och för sig önskligt, att nämnda personals tjänstetid kunde förkortas i huvudsaklig anslutning till medicinalstyrelsens föreliggande förslag.

Emellertid skulle ett genomförande av detta förslag ej blott medföra betydande kostnader för statsverket för avlönande av ytterligare sjukvårdspersonal och för anskaffande av nya personalbostäder utan även till följd av sina konsekvenser sannolikt öka landstingens och de större städernas sjukvårdsutgifter i en utsträckning, som icke för närvarande låter sig överblicka. Med hänsyn härtill anser jag mig icke nu kunna förorda några åtgärder för minskning av tjänstgöringstiden för sjukvårdspersonalen vid sinnessjukhusen. Av medicinalstyrelsen i detta sammanhang föreslagna personalökningar och anslagshöjning påkalla vid sådant förhållande icke någon granskning från min sida.»

Departements-
chefen.

Anslags-
beräkning.

Rörande den definitiva anslagsberäkningen har departementschefen slutligen anfört följande:

»Under förutsättning av godkännande av vad jag i det föregående i skilda hänseenden anfört och hemställt bör antalet ordinarie befattningar vid statens sinnessjukhus för budgetåret 1930/1931 bestämmas på sätt medicinalstyrelsen föreslagit i sin skrivelse den 30 augusti 1929, dock med den ändring att *dels* det föreslagna antalet skötare och sköterskor minskas med 10 för vardera gruppen, *dels* för tiden 1 januari—30 juni 1931 antalet överläkare av 2:a klass bestämmas till 16 och antalet förste läkare till 13, *dels ock* för hela budgetåret antalet ordinarie befattningshavare ökas med 22 yttre nattvakter och 15 närmaste biträden till köksförestånderskor, båda grupperna med placering i lönegraden B 5, samt 9 närmaste biträden till bageriförestånderskor, 15 närmaste biträden till tvättförestånderskor samt 35 sömmerskor och väverskor, samtliga med placering i lönegraden B 3.

Under förutsättning av sålunda angivna befattningshavargrupperns överförande till ordinarie stat har medicinalstyrelsen räknat med en höjning av 185,000 kronor, respektive en sänkning med 160,000 kronor av de belopp för den ordinarie avlöningsstatens poster till ordinarie befattningshavare samt till icke-ordinarie befattningshavare m. m., med vilka styrelsen i avseende å nästa budgetår räknat i sin skrivelse av den 30 augusti 1929. Dessa belopp — belöpande sig till 7,965,000 kronor och 2,490,000 kronor — skulle alltså under sagda förutsättning upptagas till 8,150,000 och 2,330,000 kronor.

I det föregående har jag förklarat mig icke hava någon huvudsaklig erinran att göra mot styrelsens ursprungliga beräkning av berörda två poster. Mitt förslag att tills vidare i någon mån begränsa den för Sala- och Örebroanstalterna avsedda ordinarie sjukvårdspersonalen och i stället räkna med en ökning av den icke-ordinarie personalen synes emellertid böra föranleda någon sänkning av anslagsposten till ordinarie befattningshavare och skulle i och för sig giva anledning till en mindre höjning av anslagsposten till icke-ordinarie befattningshavare. Med hänsyn till ovissheten om de tidpunkter, då anställning av personal vid de nya anstalterna — i mån av deras successiva beläggning — kan komma att äga rum, och på grund av att flertalet nya ordinarie befattningshavare i regel bliva placerade i lägsta löneklassen inom vederbörande lönegrad, synas emellertid båda dessa anslagsposter, såsom de av styrelsen först kalkylerats, kunna jämkas nedåt, förslagsvis så att den förra posten beräknas till 7,940,000 kronor och den senare till 2,480,000 kronor. Då jag icke har något att erinra mot de belopp, som styrelsen beräknat för höjning, respektive sänkning av ifrågavarande poster vid genomförande av styrelsens förslag om uppförande å ordinarie stat av viss icke-ordinarie ekonomipersonal, torde alltså posten till avlöningar till ordinarie befattningshavare böra upptagas med (7,940,000 + 185,000) 8,125,000 kronor och posten till icke-ordinarie befattningshavare m. m. till (2,480,000 — 160,000) 2,320,000 kronor. Mot det av medicinalstyrelsen beräknade beloppet för posten å 720,000 kronor till vikariatsersättningar har

jag icke någon invändning. Då jag förut biträtt styrelsens förslag att uppföra posten till övriga kostnader för sinnessjukhusens underhåll med 10,675,000 kronor, skulle de särskilda posterna inom staten för statens sinnessjukhus enligt mitt förslag komma att beräknas på följande sätt:

Avlöningar till ordinarie befattningshavare	kronor	8,125,000
Vikariatsersättningar	»	720,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	2,320,000
Övriga kostnader för sinnessjukhusens underhåll	»	10,675,000
	Summa kronor	21,840,000

Då inkomsterna i enlighet med styrelsens, av mig i det föregående förordade förslag torde böra uppskattas till 11,540,000 kronor, skulle anslaget till statens sinnessjukhus för budgetåret 1930/1931 behöva upptagas till 10,300,000 kronor.

Det sålunda uppskattade anslagsbeloppet innebär i förhållande till anslaget för innevarande budgetår en ökning med 400,000 kronor. Ökningen sammanhänger väsentligen dels med den under detta och nästkommande budgetår inträdande ökningen av antalet vårdplatser — vilken ökning utgör icke mindre än närmare 1,800 platser — dels också därmed att kostnaderna för inredning av nya anstalter för nästa budgetår måste beräknas avsevärt högre än för det löpande. Då emellertid förevarande anslag tidigare kunnat under flera års tid successivt sänkas, innefattar den nu föreslagna anslagshöjningen endast att anslaget återföres till den storlek, det hade för budgetåret 1926/1927.»

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena, nr 37, inom första kammaren av herr *E. Berling* och den andra, nr 84, inom andra kammaren av herrar *G. Karlsson* i Vadstena och *J. A. Blomquist*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att, med bifall till vad medicinalstyrelsen i avseende å inskränkning av tjänstgöringstiden för sjukvårdspersonalen vid statens sinnessjukhus föreslagit, öka antalet sjukvårdspersonal med 59 skötare, därav 46 ordinarie och 13 extra ordinarie samt 137 sköterskor, därav 84 ordinarie och 53 extra ordinarie, samt höja anslaget till avlöningar åt ordinarie personal med 275,000 kronor, anslaget till vikariatsersättningar med 10,000 kronor och anslaget till avlöning åt icke ordinarie personal med 80,000 kronor;

dels ock en inom andra kammaren av sistnämnda två motionärer väckt motion, nr 303, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att antalet hantverksföreståndare av 2:a klass vid statens sinnessjukhus ökas med 7, utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, till 103 samt att det föreslagna antalet hantverkare minskas med motsvarande antal, från 91 till 84.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottets
yttrande.

De särskilda frågor, Kungl. Maj:t, enligt vad av det förestående framgår, förelagt riksdagen, har utskottet förehått till prövning i den ordning, de i statsrådsprotokollet upptagits.

Utskottet, som icke haft något att erinra emot de föreslagna rubrikändringarna å anslag och stat m. m. för hospital och asyler, har sålunda till behandling först förehått Kungl. Maj:ts förslag i fråga om ändringar i det nu fastställda antalet ordinarie befattningar vid sinnessjukhusen. Dessa ändringar betingas, såsom nämnts, huvudsakligen därav att den av 1928 års riksdag beslutade anstalten i Vänersborg för sinnessjuka och sinnesslöa med förläggning till det av Västgöta regemente tidigare disponerade kasern-etablissemangent därstädes samt de av samma riksdag beslutade anstalterna för asociala imbecilla i Sala och Örebro beräknas kunna tagas i bruk under budgetåret 1930/1931, nämligen Vänersborgsanstalten den 1 juli 1930, Salaanstalten den 1 oktober 1930 och Örebroanstalten den 1 januari 1931.

De särskilda förslag, som härutinnan framlagts, har utskottet ansett sig kunna i huvudsak tillstyrka och biträder sålunda departementschefens mening därom, att befattningshavarna vid Örebroanstalten i anställnings-, avlönings- och pensionshänseende skola anses tillhöra personalen vid statens sinnessjukhus. Endast i ett par hänseenden har utskottet funnit sig böra förorda ett frångående av Kungl. Maj:ts förslag. Detta gäller lönegradsplaceringen av dels hantverkspersonalen vid Salaanstalten och dels tvättföreståndersketjänsterna vid sagda anstalt och Örebroanstalten.

Vad angår lönegradsplaceringen för hantverkspersonalen, har, såsom förut omförmäts, i motionen II: 303 hemställts, att antalet hantverksföreståndare vid statens sinnessjukhus måtte ökas med sju utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit eller från 96 till 103 samt att det föreslagna antalet hantverkare måtte minskas med motsvarande antal eller från 91 till 84. Visserligen kan utskottet icke tillstyrka motionärens förslag, att samtliga hantverksbefattningar vid Sala- och Örebroanstalterna i enlighet med motionärernas yrkande omändras till hantverksföreståndarbefattningar av 2:a klass, men utskottet har, med beaktande av vad den sinnesslövärdssakkunnige på sin tid föreslagit och med tanke på angelägenheten av att en god rekrytering må, så långt möjligt är, kunna erhållas, ansett sig böra förorda, att tre till uppförande å ordinarie stat vid Salaanstalten avsedda hantverkarbefattningar förändras till hantverksföreståndartjänster av 2:a klass.

Vad beträffar tvättföreståndersketjänsterna vid Sala- och Örebroanstalterna, innebär Kungl. Maj:ts förslag, att dessa tjänster skulle hänföras till lönegraden B 6. Befattningarna i fråga skulle sålunda upptagas såsom förestånderskebefattningar av 1:a klass. Under erinran om att medicinalstyrelsen i den provisoriska förteckningen å befattningshavarna vid sagda anstalter hänfört ifrågavarande tjänster till lönegraden B 3 eller alltså med avlönning, som tillkommer tvättförestånderska av 2:a klass, har utskottet funnit tillräckliga skäl icke föreligga att nu frångå berörda förslag och utskottet har alltså ansett sig böra förorda, att sagda tjänster placeras i sistnämnda lönegrad.

Vidkommande härefter Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av vissa nya överläkartjänster vid statens sinnessjukhus vill utskottet erinra om att, då denna fråga vid sistlidet års riksdag förelåg till prövning, riksdagen fann sig icke kunna ansluta sig till departementschefens mening, att de ifrågasatta nya tjänsterna borde i lönehänseende fullt likställas med överläkare av andra klass, vilka senare handhade såväl sjukvårdsledningen som den administrativa ledningen vid respektive hospital. Med hänsyn härtill har utskottet nu ansett, att 12 till uppförande i lönegraden B 28 avsedda överläkartjänster böra hänföras till lönegraden B 27 och sålunda upptagas såsom överläkartjänster av 3:e klass. Skäl härtill synes ock föreligga i det förhållandet, att de två överläkarna vid Sala- och Örebroanstalterna, vilka tillika äro sjukhuschefer, äro placerade i sistnämnda lönegrad. Antalet överläkartjänster av 2:a klass — i Kungl. Maj:ts förslag upptaget till 16 — skulle alltså begränsas till 4, under det att överläkartjänsterna av 3:e klass skulle ökas från 2 till 14. I detta sammanhang vill ock utskottet såsom sin mening framhålla att, då vid hospitalet i Hälsingborg är anställd en förste läkare såsom sjukhuschefens närmaste man samt skäl för olikställighet härutinnan mellan sagda hospital och hospitalen i Uppsala och Lund icke synes föreligga, motsvarighet i sagda hänseende torde böra komma till stånd vid de två sistnämnda hospitalen. På grund härav torde sålunda antalet förste läkartjänster böra bestämmas till 15 och antalet andre läkartjänster begränsas till 31.

Kungl. Maj:ts förslag om uppförande å ordinarie stat av viss ekonomipersonal vid statens sinnessjukhus innebär, att dylik förmån skulle beredas yttre nattvakter, köks-, bageri- och tvättförestånderskors närmaste biträden samt sömmerskor och väverskor. Förslaget härutinnan har utskottet ansett tillfyllest motiverat och får alltså tillstyrka detsamma.

Vidkommande härefter den väckta frågan om inskränkning i tjänstgöringstiden för den vid statens sinnessjukhus anställda sjukvårdspersonalen vill utskottet erinra därom, att i samband med andra lagutskottets behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 31 med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 4 juni 1926 om arbetstidens begränsning förehafts motioner, som, vad arbetstidsbestämmelser för sjukvårdspersonal angår, omfattade ej blott nu ifrågavarande personal utan även personal vid övriga sjukvårdsanstalter.

I sitt utlåtande nr 15 i anledning av sagda proposition och i ämnet väckta motioner anförde andra lagutskottet, att arbetstiden vid sjukhusen och därmed jämförliga anstalter i många fall vore lång och för personalen betungande och att erforderliga åtgärder med anledning härav borde vidtagas syntes icke kunna bestridas. Från flera håll hade emellertid uttalats den mening, att en tillämpning av arbetstidslagen på ifrågavarande verksamhetsgrenar ej skulle innebära en ändamålsenlig lösning av frågan. Utskottet delade denna uppfattning och kunde förty icke förorda bifall till de i ämnet väckta motionerna. Utskottet påpekade emellertid, att frågan om reglering av arbetstiden vid stats-

hospitalen bragts under riksdagens prövning i annat sammanhang. Utgången av denna fråga kunde, enligt utskottets mening, väntas bliva av väsentlig betydelse för lösningen av det ifrågavarande spörsmålet i hela dess vidd. Det anmärktes ock i detta sammanhang, att frågan om en internationell reglering av de s. k. anställdas arbetstid var föremål för övervägande vid den internationella arbetsorganisationens konferens i Genève år 1929 och syntes bliva föremål för ytterligare behandling vid konferensen innevarande år.

Mot vad andra lagutskottet sålunda anförde, framställdes ej erinran från riksdagens sida.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, har departementschefen på angivna skäl ansett sig icke nu kunna förorda några åtgärder för minskning av tjänstgöringstiden för sjukvårdspersonalen vid sinnessjukhusen. Skälen härtill äro dels de betydande kostnader för statsverket för avlönande av ytterligare personal och för anskaffande av nya personalbostäder ett genomförande av förslaget härutinnan skulle medföra och dels de konsekvenser i fråga om ökade sjukvårdsutgifter för landstingen och de större städerna, som skulle bliva en följd av förslagets genomförande. De synpunkter, som anförts till stöd för åtgärders vidtagande i nu angivna syfte, har utskottet dock måst finna så beaktansvärda, att utskottet ansett sig icke kunna ställa sig avvisande mot att en utredning i ärendet verkställes, varigenom konsekvenserna av ett bifall till förslaget kunna helt överblickas.

Vad slutligen angår Kungl. Maj:ts förslag till stater m. m., har utskottet funnit sig böra tillstyrka vad Kungl. Maj:t härutinnan föreslagit. De ändringar, utskottet ovan förordat i avseende å vissa tjänster, har utskottet sålunda med hänsyn till förevarande anslags storlek och natur ansett icke böra föranleda till ändring av Kungl. Maj:ts förslag.

På grund av vad sålunda anförts och då utskottet ej haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit, får utskottet alltså hemställa,

I:o) att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och herrar Karlssons och Blomquists motion, II: 303, samt med avslag å herrar Berlings samt Karlssons och Blomquists motioner, I: 37 och II: 84, i vad desamma avse ökning av personal utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit samt höjning av de i Kungl. Maj:ts förslag till avlöningsstat ingående anslagsposterna

a) förklara, att befattningshavare vid den av 1928 års riksdag beslutade anstalten i Örebro för kvinnliga asociala imbecilla skola i anställnings-, avlönings- och pensionshänseende anses tillhöra personalen vid statens sinnessjukhus;

b) bestämma antalet ordinarie befattningar vid statens sinnessjukhus på följande sätt:

I. Läkarpersonal.

Befattning	Lönegrad.
13 överläkare av 1:a klass	B 29
15 förste läkare	B 28
4 överläkare av 2:a klass	B 28
14 överläkare av 3:e klass	B 27
31 andre läkare	B 26
1 läkare vid Visby sinnessjukhus	B 26

II. Kontorspersonal.

3 sysslomän av 1:a klass	B 24
9 sysslomän av 2:a klass	B 22
7 sysslomän av 3:e klass	B 21
15 bokhållare	B 15
19 kassörer	B 11
10 kameratebiträden	B 8
13 kanslibiträden	B 7
2 kontorsbiträden	B 4

III. Sjukvårdspersonal.

18 uppsyningsmän av 1:a klass	B 14
24 föreständerskor av 1:a klass	B 12
18 uppsyningsmän av 2:a klass	B 10
144 överskötare	B 8
30 föreständerskor av 2:a klass	B 7
821 skötare	B 6
264 översköterskor	B 6
950 sköterskor	B 3.

IV. Ekonomipersonal.

11 maskinmästare av 1:a klass	B 14
7 maskinmästare av 2:a klass	B 12
10 befallningsmän	B 10
29 hantverksföreståndare av 1:a klass	B 10
16 maskinister av 1:a klass	B 10
17 trädgårdsmästare	B 10
99 hantverksföreståndare av 2:a klass	B 8
20 maskinister av 2:a klass	B 8
13 köksföreständerskor av 1:a klass	B 7
10 magasinsföreståndare	B 7
18 arbetsföreständerskor	B 6
12 bageriföreständerskor	B 6
10 chaufförer	B 6
15 eldare av 1:a klass	B 6
3 förmän i trädgård och jordbruk	B 6

Befattning.	Lönegrad.
91 hantverkare	B 6
6 köksförestånderskor av 2:a klass	B 6
19 post- och stadsbud	B 6
16 tvättförestånderskor av 1:a klass	B 6
81 eldare av 2:a klass	B 5
28 föreståndare i stall, ladugård och svinstall	B 5
15 närmaste biträden till köksförestånderska	B 5
22 yttre nattvakter	B 5
9 närmaste biträden till bageriförestånderska	B 3
3 tvättförestånderskor av 2:a klass	B 3
15 närmaste biträden till tvättförestånderska	B 3
35 sömmerskor eller väverskor	B 3

Anm. Under tiden 1 juli—31 december 1930 skall antalet ordinarie läkarbefattningar vara bestämt på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
13 överläkare av 1:a klass.....	B 29
25 hospitalsläkare av 1:a klass	B 28
4 överläkare av 2:a klass	B 28
2 överläkare av 3:e klass.....	B 27
33 hospitalsläkare av 2:a klass	B 26
1 läkare vid Visby hospital	B 26

c) föreskriva, att av riksdagen godkända särskilda bestämmelser beträffande befattningshavare vid hospital och asyler skola från och med den 1 juli 1930 i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande befattningar såsom närmaste biträden till köksförestånderska, yttre nattvakter, närmaste biträden till bageriförestånderska, närmaste biträden till tvättförestånderska, sömmerskor och väverskor;

d) godkänna följande stat för statens sinnessjukhus, att tillämpas från och med budgetåret 1930/1931:

Stat.

A. Avlöningsstat.	Kronor.
Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	8,125,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i> ..	720,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	2,320,000
B. Omkostnadsstat.	
Övriga kostnader för sinnessjukhusens underhåll, <i>förslagsanslag</i>	10,675,000
Summa kronor	21,840,000

e) med uteslutande ur riksstaten av det under femte huvudtiteln, avdelningen sjukvårdsanstalterna, underavdelningen sinnessjukvårdsanstalterna, uppförda ordinarie förslagsanslaget till hospital och asyler, under samma avdelning och underavdelning med rubriken statens sinnessjukhus uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 10,300,000 kronor;

f) medgiva, att till Fredrika-Bremer-förbundets Lundakrets må, under i statsrådsprotokollet angivna villkor, för tiden 1 juli—31 december 1930 av ifrågavarande anslag utgå ett belopp av 3,000 kronor såsom bidrag till utövande av social hjälpverksamhet för sinnessjuka samt

II:o) att riksdagen må, i anledning av herrar Berlings samt Karlssons och Blomquists ovanberörda motioner, I: 37 och II: 84, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa ytterligare utredning av frågan om inskränkning av tjänstgöringstiden för sjukvårdspersonalen vid statens sinnessjukhus.

Stockholm den 16 maj 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, J. L. Widell, Olof Olsson, O. Bergqvist, N. J. M. Svensson i Kompersmåla, E. A. Lundell, C. I. Asplund, C. A. Carlsson i Gävle, J. G. Walles, K. E. Andersson i Eliantorp och K. A. W. Björck;

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, C. R. Jansson i Falun, P. Nilsson i Bonarp, S. Bengtsson i Norup, L. J. Carlsson-Frosterud, P. M. Olsson i Blädinge, A. Å:son Törnkvist i Karlskrona, E. J. Wigforss, J. Olofsson i Diger-näs, S. Persson i Fritorp, O. E. F. Järte och G. Strindlund.
